

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/12/2024
Identifikačné číslo spisu: 5923010129
Dátum vydania rozhodnutia: 21.03.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:5923010129.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného M. Y. pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c) s poukazom na § 138 písm. a) Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 21. marca 2024 v Bratislave dovolanie obvineného M. Y. podané prostredníctvom jeho obhajcu Mgr. Michala Mydlu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 24. októbra 2023, sp. zn. 1To/66/2023, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného M. Y. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 28. augusta 2023, sp. zn. RK-1T/19/2023, uznal obvineného M. Y. za vinného zo zločinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c) s poukazom na § 138 písm. a) Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 09.09.2022 v čase okolo 17.50 h viedol osobné motorové vozidlo značky H. V., modrej farby, ev. číslo T., po ceste J. v smere od T. na A. A., kde pri autobusovej zastávke W. v okrese T., potom ako bol príslušníkom Obvodného oddelenie PZ Liptovská Osada npor. Mgr. M. B., ČOZ: XXXXXX, vykonávajúcim služobnú činnosť - dohľad nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, predpísaným spôsobom v uvedenom smere zastavovaný, na znamenie príslušníka PZ s vozidlom nezastavil a vo vzdialenosti približne 6 až 7 metrov pred Mgr. M.T. B. stojacim v jednej tretine jazdného pruhu cesty J. v smere na A. A. s vozidlom zrýchlil a smeroval ho na osobu policajta, ktorý aby zabránil zrážke musel z cesty náhle odskočiť, následne obvinený z miesta unikol rýchlosťou presahujúcou 130 km/h smerom na A. A., pričom po prenasledovaní hliadkou PZ s vozidlom nabúral na poľnej ceste pred obcou R. Y. a ušiel na neznáme miesto.

Za to súd obvinenému uložil podľa § 323 ods. 2, § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. m) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd obvineného na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil

do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd obvinenému uložil trest prepadnutia veci - osobného motorového vozidla zn. H. V., tmavej modrej metalízy, VIN: G., ev. číslo T..

Podľa § 83 ods. 1 písm. g) Tr. zák. súd obžalovanému uložil ochranné opatrenie zhabanie veci - krátkej ručnej opakovacej palnej zbrane českej výroby P. V. XXX, kal. 4 mm, T. R. (4 mm H.), vč. XXXXXXXXXXXX, 21 kusov nábojov s okrajovým zápalom, kal. 4 mm, T. E. (4 mm H.) a 1 ks nevystrelenej niklovej nábojnice s funkčnou zápalkou.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený v zákonom stanovenej lehote odvolanie, ktoré Krajský súd v Žiline uznesením z 24. októbra 2023, sp. zn. 1To/66/2023, podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Dňa 15. januára 2024 podal obvinený M. Y. prostredníctvom ustanoveného obhajcu Mgr. Michala Mydлу, písomne odôvodnené dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Tr. por. Mal za to, že závery krajského súdu v spojení s dokazovaním pred okresným súdom o existencii priameho úmyslu obvineného sú nesprávne a nedostatočne vysvetlené. V odôvodnení podaného dovolania poukázal na rozpory vo výpovediach poškodeného Mgr. M. B. a svedka Mgr. V. Q., pokiaľ ide o vzdialenosť motorového vozidla obvineného v momente, kedy poškodený začal dávať znamenie na zastavenie vozidla. Vzdialenosť nebola podľa jeho názoru jednoznačne ustálená. Namietal, že ako neskúsený vodič bez vodičského oprávnenia nemohol adekvátne zareagovať a vykonať zastavovací manéver, keď navyše v danom momente nevenoval plnú pozornosť situácii na ceste. Tieto skutočnosti podľa neho vnášajú pochybnosti do záverov súdov o existencii úmyslu ako jednej z podstatných zložiek kvalifikujúcich konanie obvineného ako zločin útoku na verejného činiteľa.

Z vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech a uznesenie krajského súdu spolu s rozsudkom okresného súdu zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Ružomberok (ďalej len „prokurátor“) podaním z 25. januára 2024 konštatujúc, že nie sú splnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Tr. por. Z tohto dôvodu navrhol dovolanie obvineného ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Dňa 22. februára 2024 bolo dovolanie obvineného M. Y. spoločne s kompletným k veci prislúchajúcim spisovým materiálom riadne predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na konanie a rozhodnutie.

Po predložení veci najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvineného spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a spĺňa aj nevyhnutné obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.). Zároveň ale najvyšší súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, a nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať v intenciách Trestného

poriadku len odvolací súd [§ 322 ods. 3 Tr. por., § 326 ods. 5 Tr. por.]. Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený eo ipso prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže dovolací súd vykonať dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Pokiaľ ide o obsahovú stránku podaného dovolania, najvyšší súd uvádza, že z väčšej časti obvinený v dovolaní uviedol len skutkové okolnosti a argumentoval, hoc v snahe zakryť túto skutočnosť explicizáciou jeho námietok ako námietok právnych, v podstate len poukazom na skutkové okolnosti a správnosť zisteného skutku, ktoré otázky však súdom prvého stupňa boli právoplatne ustálené v rámci skutkovej vety výrokovej časti rozsudku, pričom najvyššiemu súdu do takto ustáleného skutku na podklade dovolania obvineného neprináleží zasahovať.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., a to aj so zreteľom na skutočnosť, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu proti Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen proti Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší proti Holansku, Visser proti Holandsku, rozsudok č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., a síce „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súdom nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie [§ 272 ods. 3 Tr. por., § 2 ods. 10 Tr. por., § 2 ods. 11 Tr. por.], a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ [§ 240 ods. 3 veta druhá Tr. por.], alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie [§ 240 ods. 4 veta tretia Tr. por.].

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom - môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. Nevykonanie (svojoľné), pre spravodlivé rozhodnutie dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

V rámci dovolaní iníciovaneho prieskumu odôvodneneho dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Tr. por.), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaneho dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. najvyšší súd stabilne judikuje, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaneho dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V dôsledku uvedeneho iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) ako i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

In concreto k dovolacej argumentácii obvineneho sa žiada uviesť, že pokiaľ ide o namietanie vierohodnosti dôkazov a hodnotenie skutkového stavu zisteného súdmi nižších stupňov, najvyšší súd upriamuje pozornosť dovolateľa na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por., v zmysle ktorého je z dovolacieho prieskumu vylúčené posudzovanie a zasahovanie do správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu veci. Keďže obhajobná polemika s vykonaným dokazovaním je polemikou skutkovou (nakolko o polemiku právnu by šlo v prípade, keby obvinený namietal nie nesprávne zistený skutkový stav, ale jeho nesprávnu právnu subsumpciu), dovolací súd, súc viazaný vyššie zmienou negatívnou podmienkou dovolacieho prieskumu, uvedené námietky nebol oprávnený preskúmať.

Ďalej, pokiaľ ide o námietky obvineneho týkajúce sa neexistencie priameho úmyslu a teda nenaplnenia obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu žalovaného trestného činu a tým nesprávne zisteného skutkového stavu veci, najvyšší súd pripomína, že ide o otázky skutkové, ktoré nie je v

dovolacom konaní oprávnený podrobiť svojej prieskumnej právomoci. V súvislosti s uvedeným poukazuje najvyšší súd aj na svoju ustálenú rozhodovaciu činnosť, a síce Stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 39/2010, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 3/2011: Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. Tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

V argumentačnej zhode s vyššie citovaným stanoviskom trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu dôvodí v tejto veci konajúci senát najvyššieho súdu, že uvedené závery možno prijať i o ostatných zložkách skutkovej podstaty trestného činu, keďže všetky (ako určitá imateriálna normatívna kategória) sú len kvalifikačnou reflexiou skutkového deja v normatívnom jazyku, a preto nie je možné v dovolacom konaní skúmať, pod zásterkou namietania nesprávne kvalifikovanej subjektívnej/objektívnej stránky trestného činu, v konečnom dôsledku nesprávnosť súdmi nižších stupňov zisteného a ustáleného skutku.

Dovolací súd má za to, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní vzhľadom na naplnenie všetkých znakov objektívnej a subjektívnej stránky bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu zločinu útoku na verejného činiteľa upravenú v Trestnom zákone. V tejto súvislosti dovolací súd len odkazuje na odôvodnenie rozsudku okresného súdu (str. 6 - 7) a rovnako tak uznesenie krajského súdu (str. 5 - 9), ktoré vo vzťahu k právnej kvalifikácii zločinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c) Tr. zák. považoval za vecne správne a v dostatočnom rozsahu odôvodnené. Preto dovolací súd vyhodnotil námietku obvineného ako nedôvodnú.

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Tr. por. nie sú dané, a preto dovolanie obvineného M. Y. na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Rozhodnuté bolo pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.